

Læs dig klogere på fremtiden

Ida Ebbensgaard anbefaler Anders Søgaard: *Maskinerne kommer indefra*, 2024.

ChatGPT, CoPilot og deres konkurrenter har gjort kunstig intelligens til hvermandseje – men samtidig er det store, komplekse teknologier, der præger vores hverdag. Så hvordan krabber man sig ind på at forstå, hvad kunstig intelligens egentlig er?

Det er Anders Søgaards bog *Maskinerne kommer indefra* et bud på. Han er professor i datalogi på Københavns Universitet og kommer altså med en stærk, faglig baggrund. Samtidig er han en meget dygtig fortæller, som også har udgivet skønlitterære bøger og gået på forfatter-skolen. Det gør bogen velskrevet og forståelig.

I stedet for formler og videnskabeligt sprog leverer han en indgang til viden om området via billedsprog. Han kommer hele tiden med eksempler, metaforer og referencer til vores hverdag og populærkulturen. På den måde indskriver den sig i traditionen med nogle af de store, danske populærvidenskabelige bøger som *Jytte fra Marketing er gået for i dag* – om nudging, og *Det hele handler ikke om dig* – om stoisk filosofi.

Indholdsmæssigt hæver bogen sig over den nyeste-nye dims eller udvikling. Det er også nødvendigt, når det gælder en teknologi, der bevæger sig så rivende hurtigt. Vi får forklaret i billedsprog, hvad begreber som 'stor sprog-model' og 'generativ kunstig intelligens' i virkeligheden dækker over – og med et dyk ned i de tekniske forklaringer, og hvilke indvirkninger det kan få på vores liv og samfund.

Anders Søgaard sætter den kunstige intelligens ind i sin rette historie. Det var naturligvis ikke noget, der opstod i efteråret 2022, da ChatGPT kom på markedet. Det har været en del af vores hverdagsliv i mange år. Der var kunstig intelligens i din første klaptелефон fra Nokia. Kunstig intelligens har styret din stovekontrol i årevis. Alt sammen noget, vi helt friktionsfrit har levet med – og først nu forstår effekten af i praksis.

En særlig glædelig bivirkning ved bogen er, at begejstringen over forskningen smitter, fordi forklaringerne er så gode. For eksempel da forskerne opdager en sammenhæng i måden, sprog danner netværk på. Man kan forestille sig sproget som et stort edderkoppespind, hvor ordene ligger i forskellige afstande til hinanden.

Forskerne opdager, at hvis man lægger spindelvævene oven på hinanden, ligner de hinanden fuldstændig. Det danske ord for 'kat' er bundet ind på samme måde i det danske netværk, som ordet 'Katze' i det tyske netværk. Det har en meget praktisk betydning: Det betyder, at de fungerer til næsten sømløs oversættelse. Man kan bevæge sig friktionsløst mellem sprogene, når katten altid er gemt samme sted på kortet.

I virkeligheden er netværkene af sprog ikke flade pandekager i en stak, det er matematisk meget mere komplekst. Men når Anders Søgaard forklarer på denne måde, er det næsten som for første gang at høre historien om Newton, der får et æble ned i hovedet: Enkelt, smukt og uendeligt sejt opdaget.

Anders Søgaard er noget så sjældent som et menneske, der behersker både humanismens dybe spørgsmål, er velbevandret i filosofi, historie, almendannelse og forstår teknologiens dybder. Læg dertil, at professoren er meget velskrivende. Det gør bogen til et stærkt anbefalingsværdigt værk.

Det betyder også, at bogen kan læses af snart sagt alle – fra unge og op. Og måske også bør blive det? For teknologien kommer til at betyde meget for, hvordan vores samfund fungerer i fremtiden. I stedet for at blive bange for teknologien bliver man oplyst – og dermed meget bedre i stand til at forstå, hvornår vi skal frygte den og inddæmme den, og hvornår vi skal bruge den til at skabe en bedre verden.

Ida Ebbensgaard er uddannet journalist, er forfatter og ekspert i AI. Hun har været chefredaktør på Zetland, udlandsredaktør på Berlingske og vært på DR. I 2023-2024 var hun Fyens Stiftstidendes fellow på Syddansk Universitet, hvor hun undersøgte, hvordan kunstig intelligens rummer både potentialer og problemer for dansk journalistik. På baggrund af den undersøgelse skrev hun bogen *"Ægte: en lille bog om kunstig intelligens"*.

